

Toespraak Machteld de Jong, lector Hogeschool Inholland, bij symposium Diversiteit - 4 oktober 2017

Ik breng heel graag mijn visie op diversiteit naar voren en begin met twee opmerkingen die ik afgelopen week hoorde toen ik les gaf:

“Weet je Machteld. Als ik een klas binnenkom en ik niemand ken, ga ik, ik ben Turks, echt niet naast een Nederlander zitten. Ik weet natuurlijk niet wat zo iemand denkt over mij. En ik wil niet dat iemand zich ongemakkelijk voelt, want ja, ik ben natuurlijk geen Nederlander”.

De andere opmerking kwam van een studente met een Marokkaans Nederlandse achtergrond:

“Als ik door de kantine loop en ik zie een gemengd groepje studenten bij elkaar zitten, dan denk ik altijd: die zijn vast met iets voor school bezig. Want normaal gesproken, ga je bij je eigen groepje zitten en dat zijn toch vooral studenten met dezelfde achtergrond als jij, of in ieder geval allochtoon”.

Het gaat hier om opmerkingen die gemaakt zijn door twee studenten van wie de ouders weliswaar in Turkeye en Marokko zijn geboren, maar zelf zijn ze van Nederlandse komaf. Het beeld dat ze schetsen, alsof er een wij en een zij zouden zijn, zou een trigger moeten zijn voor ons allemaal. Ik ben dan ook met de groep het gesprek aangegaan over wat ze me vertelden, Dergelijke gesprekken zijn altijd mooi, maar ook confronterend want studenten nemen niet altijd een blad voor de mond als het gaat om de beelden die ze die ze van en over elkaar hebben.

Ik ben heel blij dat ik per 1 september Lector Diversiteitvraagstukken bij Hogeschool Inholland ben geworden en daardoor een beetje lawaai kan maken over dit vraagstuk. We kunnen en mogen niet diversiteitsmoe zijn zolang er afstand is tussen groepen in onze samenleving en zolang de kansen op studiesucces, het succesvol vinden van een stageplek of een baan niet voor alle studenten gelijk zijn. Er is inmiddels al veel onderzoek gedaan naar factoren die studiesucces in het hoger onderwijs beïnvloeden en ook is er al veel bekend over de redenen van ongelijke kansen op het vinden van een baan voor studenten met een mbo of hbo-opleiding, ook zijn er al diverse boeken volgeschreven over diversiteit, interculturele communicatie, intercultureel management... etc.

Maar.....waar het echt om gaat en wat we vaak niet durven of kunnen, is de dialoog met elkaar aangaan, elkaar bevragen als we vastlopen in ons onderlinge contact. Hoeveel kennis willen of hebben we eigenlijk van elkaars leef- en denkwereld? Waarom delen we zo weinig ervaringen met elkaar? Waarom is het zo moeilijk elkaar kritische vragen te stellen of om met elkaar te durven lachen? Waarom is het zo moeilijk echt open te zijn en verbindingen met elkaar te maken?

Mijn onderzoeken gaan herover en ik praat daar dan ook continu over met iedereen die ik ontmoet. De studenten die ik hierover sprak deze week gaven eerlijk aan dat zij eigenlijk geen verbindingen maakten met anderen, niet binnen de hogeschool en

ook niet buiten de hogeschool, maar ook in het onderwijs (docenten) en in het werkveld (werkgevers) zelf worden niet altijd verbindingen gemaakt, soms bewust, soms uit een gebrek aan kennis.

Daar ligt een belangrijke maatschappelijke taak voor ons in en buiten het hbo! Docenten, maar ook werkgevers kunnen een veilige context tot stand brengen, in de school en op de werkplek. Elke docent weet hoe fijn het voelt als een groep echt meedoet aan de les, dat studenten laten merken het prettig te vinden in jouw les te zijn, dat ze zich gewaardeerd voelen en jou laten merken dat ze jou waarderen. Vanuit die dynamiek kan die zo belangrijke dialoog worden gevoerd waarbij iedereen weet dat je open en kwetsbaar kunt zijn, waardoor onderlinge relaties worden opgebouwd.

Ik ben van mening dat we het eerst over onze alledaagsheid moeten hebben met elkaar: elkaars levensverhaal kennen, weten hoe iemand denkt en voelt en vandaar uit gaan kijken naar wat ons bindt, waarin we verschillen en in hoeverre we die verschillen kunnen overbruggen. Natuurlijk merken we dat de samenleving polariseert, dat groepen in de samenleving steeds meer tegenover elkaar komen te staan, maar ik hoor net zo vaak mensen snakken naar een nieuw samen, erbij willen horen, gekend worden en hun talenten laten zien. Daar moeten we het over hebben met elkaar en daar zouden we in het hoger onderwijs een bijdrage aan moeten leveren. Studenten moeten elkaar in een veilige omgeving leren kennen, docenten moeten weten hoe ze dit proces moeten begeleiden en ondersteunen en zelf ook geïnteresseerd zijn in studenten met een andere culturele of religieuze achtergrond, zodat deze studenten als ze eenmaal op de arbeidsmarkt ook gemakkelijker kunnen instromen naar welke baan dan ook.

Natuurlijk ligt het voor de hand om te vragen naar wat meer uren aan onze hogeschoolbestuurders, uit verschillende onderzoeken blijkt dat hbo-docenten best die verbinding willen maken met studenten maar aangeven dat ze het daar veel te druk voor hebben. Maar die verbinding kan gewoon in de klas ontstaan, of door het organiseren van debetbijeenkomsten, of door buitenschoolse activiteiten te bedenken die iedereen leuk vindt en daar ook elke student hele bewust bij betrekken.

Diversiteit is een gegeven, laten we vooral proberen het niet voortdurend als iets ingewikkelds te beschouwen, maar door echt met elkaar in contact te komen elkaar te inspireren en te stimuleren en daarmee diversiteit een kracht te laten zijn. Ik weet dat veel studenten daar naar snakken en ik zelf ook. Met mijn lectoraat beoog ik dan ook een bijdrage te leveren aan dit proces. Dank u wel.